

HÖGSKOLAN
DALARNA

HÖGSKOLAN DALARNAS FRAMTIDA LOKALISERING

SLUTRAPPORT

INNEHÅLL

Inledning	2
De regionala högskolorna i internationell konkurrens.....	3
Kort om Högskolan Dalarna	5
Aktuell statistik för 2015.....	7
Lokaliseringsfrågan och utredningsuppdraget.....	8
Processen.....	10
Högskolans vägval	11
Samlokalisering	11
En attraktiv högskola med en större campusmiljö	11
Interdisciplinär samverkan	12
En splittrad högskola enas.....	12
En högskola med tydligare identitet.....	13
Effektivare resursanvändning	13
Utvecklingsområden	13
Bibehållande av två campus.....	14
Kontinuitet.....	14
Småskalighet och flexibilitet.....	14
Profilering och samverkan	14
God kommunikation och vidgat rekryteringsunderlag	15
Fördelar med två värdkommuner.....	15
Utvecklingsområden	16
Regionala effekter av en samlokalisering i Falun	16
Högskolan – en nationellt viktig regional aktör	17
Effekter på arbets- och bostadsmarknad.....	17
Effekter för Högskolans samverkan med regionen.....	18
Förtroendet för Högskolan.....	18
Effekter för Borlänge kommun vid en samlokalisering	19
Ekonomi och lokaler	19
Lokaler.....	19
Flytt av Högskolans verksamhet i Borlänge till Falun	19
Ingen flytt av verksamheten i Borlänge.....	20
Studentboende	21
Ekonomi.....	21
Specifikation av ekonomiskt mätbara effekter	22
Riskanalys	23
Avslutande kommentar	23

INLEDNING

Styrelsen för Högskolan Dalarna beslutade i november 2015 att en utredning skulle göras för att belysa effekter av en samlokalisering av Högskolans verksamhet till Falun.

Styrelsen gav rektor och styrelsens ordförande i uppdrag att formera en utredningsgrupp. Gruppen fick följande sammansättning: Ordförande Barbro Holmberg, docent Jörgen Elbe, akademichef Ann Hedlund, akademichef Elin Holmsten, akademichef Stina Jeffner, kommunikationschef Ulrica Momqvist samt studentkårsordförande Nakheel Sharaya. Till utredningssekreterare utsågs avdelningschef Peter Gustavsson Lidman. Utredningsgruppen lämnar här sin slutrapport.

Rapporten syftar till att ge en övergripande redovisning av de delutredningar som gjorts men också till att lyfta fram och belysa det utredningsgruppen ser som avgörande argument. Slutrapporten vänder sig såväl internt till styrelsen, studenter och Högskolans medarbetare, som externt till näringsliv och offentlighet. Eftersom de olika målgrupperna har olika kännedom om Högskolan och dess verksamhet har vi valt att inleda med en översiktlig beskrivning av Högskolan och dess historik samt utvecklingen av regionala högskolor generellt som komplement till redovisning av utredningsuppdrag, arbetsprocess och resultat.

Rapporten inleds därmed med ett kort avsnitt om de regionala högskolorna i internationell konkurrens och därefter en kort historik över Högskolan Dalarna inklusive en historisk beskrivning av samlokaliseringsfrågan. Därefter följer en beskrivning av Högskolans verksamhet. I avsnittet om utredningsuppdraget och dess arbete beskrivs bland annat att åtta delutredningar har genomförts. Sedan följer ett avsnitt om det som utredningsgruppen uppfattar som huvudargument för en samlokalisering respektive för ett bibehållande av två campus. Lokaliseringsfrågans effekter för regionen belyses i ett särskilt avsnitt. Baserat på uppgifter från övriga delutredningar redovisas förutsättningar och konsekvenser för Högskolan avseende ekonomi och lokaler. Rapporten avslutas med sammanfattande kommentarer.

En del av materialet kommer direkt från delutredningsrapporterna, en del text har vi formulerat själva. Genomgående finns hänvisningar till de olika delutredningsrapporterna och andra underlag, som ger möjlighet för den intresserade att fördjupa sig ytterligare. Vi har även fått hjälp av medarbetare på Högskolan Dalarna med framtagning av datamaterial. Vi vill därmed tacka alla som på olika sätt har deltagit med material och synpunkter och ett särskilt tack vill vi rikta till samtliga delutredningsgrupper. Slutligen vill vi tacka Högskolan Dalarnas styrelse för att vi fått förtroendet att genomföra denna utredning.

Falun/Borlänge 2016-09-12

Utredningsgruppen

DE REGIONALA HÖGSKOLORNA I INTERNATIONELL KONKURRENS

De regionala högskolorna bildades som ett resultat av 1977 års högskolereform. En bärande tanke i denna reform var ökad tillgänglighet och en breddad rekrytering till högre utbildning i landet. Reformen avsåg endast grundutbildning. Den geografiska aspekten på detta ”utbildningsprång” var central därför att det rådde en stark geografisk obalans i rekryteringen till universitet och högskolor. Andelen ungdomar som går vidare från gymnasium till högskola har historiskt sett varit korrelerad dels till avståndet till närmaste utbildningsort och dels till utbildningsnivån i den vuxna befolkningen. Sverige var ett tudelat kunskapsamhälle där betydligt fler från stadsregionerna fick del av högskoleutbildning. Det fanns därför möjligheter att öka andelen högskoleutbildade genom att decentralisera utbudet till alla regioner och på så vis minska istället till högskolan. Ytterligare en viktig aspekt var att det i Sverige i slutet av 1970-talet fanns ett stort behov av utbildning till en snabbt växande tjänstesektor. För att samhället skulle klara den omställningen behövde fler få högskoleutbildning.

Tolv nya regionala högskolor inrättades, av vilka Högskolan i Falun/Borlänge (numera Högskolan Dalarna) var en. Övriga var högskolorna i Borås, Eskilstuna/Västerås, Gävle/Sandviken, Jönköping, Kalmar, Karlstad, Kristianstad, Sundsvall/Härnösand, Växjö, Örebro och Östersund. Likaså tillkom regionala högskolor i Luleå, Halmstad, Karlskrona/Ronneby och på Gotland.

Som framgår var flera av de nya högskolorna uppdelade på två orter. Reformen förespråkade ortspar för att snabbt sprida den högre utbildningen och skapa en integration med länet.¹ Initialt tillhörde respektive regional högskola en av sex högskoleregioner där minst ett universitet skulle ingå i respektive region. Friheten att utveckla verksamheten för de regionala högskolorna var starkt begränsad, till exempel var utbildningsutbudet styrt från centralt håll.²

Vid 1991 års högskolereform, där frihet i den högre utbildningen var en av hörnpelarna, ökade de regionala högskolornas möjlighet att fatta beslut över den egna verksamheten. Några år senare, 1997, fick regionala högskolor även fasta forskningsanslag om än i betydligt blygsammare omfattning än de som går till de traditionella universiteten. Numera finns även rätt att söka vetenskapsområde. Uppfylls kriterierna för ett sådant innebär det att högskolan har rätt att bedriva forskarutbildning inom detta avgränsade område. I slutet av 1990-talet tillkom ytterligare en förändring, den så kallade ”tredje uppgiften” skrevs in i högskolelagen. Denna innebär att högskolorna utöver sina andra två uppgifter – utbildning och forskning – skulle samverka med det omgivande samhället. Dock är denna uppgift ofinansierad, det vill säga inga statliga anslag finansierar samverkan.

¹ Borgert, Leif: Berättelsen om en högskola, 2013

² Förändringar som skett under åren är att Gävle/Sandviken samlokaliseras till Gävle, Kalmar och Växjö har fusionerats och bildat Linnéuniversitetet med lokalisering till båda orterna, Sundsvall/Härnösand och Östersund har fusionerats till mittuniversitetet med verksamhet förlagd till Sundsvall och Östersund, Karlskrona/Karlshamn/Ronneby heter i dag Blekinge tekniska högskolan och verksamheten är lokaliserad till Karlskrona och Karlshamn. Gotland utgör i dag en enhet inom Uppsala universitet.

De ökade institutionella möjligheterna till akademisering av de regionala högskolorna har inneburit stora möjligheter till utveckling, men utmaningar har inte saknats. Det tar lång tid att etablera akademiska miljöer och de regionala högskolorna har över tid fört en kamp för att inte bli ”bara” yrkeshögskolor utan också kunna hävda sig forskningsmässigt. Den medvind som rådde gjorde det ändå möjligt för högskolorna att rekrytera lärare och forskare från de traditionella universiteten.

Den lokala och regionala förankringen i näringsliv och offentlig sektor var – och är fortfarande - viktig. Högskolorna har fått stöd av en utvecklingsinriktad regionalpolitik som byggde på att regionala kluster och innovationssystem skulle utgöra grunden för den nationella tillväxten. De regionala högskolorna kunde hålla en hög profil som hörnstenar i närings- och regionalpolitiken. Här var begrepp som innovationssystem, kluster och Triple Helix (samverkan mellan akademi, näringsliv och kommuner/regioner) centrala begrepp.

Dagens spelplan för de regionala högskolorna och utbildningsväsendet i stort har delvis förändrats framför allt på grund av två genomgripande omvärldsförändringar som påverkat och påverkar hela vårt samhälle; globaliseringen och digitaliseringen. Globaliseringen innebär i någon mening att världen har blivit mindre, att nationsgränserna luckrats upp och att det sker ett ökat flöde av kapital, information, teknologi och människor över nationsgränserna. Konkurrensen på alla områden är numera global och vi ser en stark utveckling mot internationalisering. I detta avseende är utbildningsväsendet inget undantag, vilket innebär att den nuvarande och den framtida spelplanen för de regionala högskolorna har förändrats. Dagens utbildningsinstitutioner präglas i hög grad av internationalisering och konkurrens. De regionala högskolorna har också utvecklats i delvis olika riktningar för att möta framtida utmaningar.

De regionala högskolorna har sedan länge strävat efter att bredda sin rekrytering av studenter genom att utveckla specifika nischer där man kan rekrytera studenter både nationellt och internationellt. Denna utveckling har drivits på av både svenska och europeiska ambitioner av mer internationell integration med program som till exempel Erasmus. Varje högskola förväntas numera att etablera internationella relationer. Flödena av studenter mellan utbildningsprogram och mellan utbildningsorter måste i dag vara en del av högskolornas planering, marknadsföring och genomförande av program. Internationaliseringen har påverkat högskolornas utbildning men kanske framför allt forskningen genom en kraftigt ökande konkurrens i hela FoU-systemet. System för kvalitetsmätning och utvärderingar har utvecklats under 2000-talet och är styrande för tilldelning av resurser. FoU-systemet präglas av prestationsmätning som ska allokera resurserna dit där de ger bäst effekt.

Även om den regionala högskolans betydelse för unga människor boende i regionen fortfarande är stor så är studenternas rörlighet betydligt större i dag jämfört med för några decennier sedan. Dagens studenter skaffar sig kunskap om utbudet av utbildningar, inte bara i hela Sverige utan också i andra länder. De har kunskap om studieutbudet och har generellt en större vana att röra sig i olika miljöer. Fortfarande har den geografiska närheten betydelse för studenter som vill kombinera studierna med arbete och familj. Men för många studenter är den geografiska närheten mellan uppväxtorten och högskolan inte lika bestämmande för var och hur de går vidare till högre utbildning. Dessutom ökar tillgången till nätbaserad utbildning vilket gör studieorten mindre betydelsefull. De regionala högskolorna attraherar således studenter, inte enbart från regionen utan från en större geografi, vilket innebär att dess utbud och den studiemiljö som erbjuds måste ses i ett större konkurrensperspektiv. Den enskilda högskolan måste vara lika attraktiv som de bästa universiteten när studenterna gör sina avvägningar och sina val.

KORT OM HÖGSKOLAN DALARNA

Högskolan Dalarna grundades som tidigare nämnts i samband med högskolereformen 1977. De yrkestekniska utbildningarna i Borlänge och lärarutbildningarna vid Lärarseminariet i Falun sammanfördes då till en högskola, och lärosätet benämndes då Högskolan i Falun/Borlänge. Nuvarande namn fick Högskolan 1995. 1994 flyttade Vårdhögskolan till Högskolans lokaler i Falun, och 2000 övertog Högskolan Dalarna huvudmannskapet för Vårdhögskolan.

Högskolan i Falun/Borlänge byggdes från början upp som två separata skolor med campuschef och med en egen förvaltning på respektive ort. I början av 2000-talet skapades en gemensam högskoleförvaltning och befattningarna som campuschef avvecklades. I dag är Högskolan Dalarnas verksamhet uppdelade på tre akademier, två i Falun och en i Borlänge. I Falun återfinns akademien Humaniora och medier, inom vilken utbildningar erbjuds i språk och humaniora samt i medier. Den andra akademien i Falun är akademien Utbildning, hälsa och samhälle vilken är värd för lärar- och sjuksköterskeutbildningarna, socionomutbildningen, idrottsrelaterad utbildning samt för sociologi och statsvetenskap. I Borlänge finns akademien Industri och samhälle. Denna akademi erbjuder teknik- och ingenjörsutbildningar samt utbildningar inom ekonomi, rättsvetenskap och turism.

Sedan grundandet har Högskolan Dalarna vuxit snabbt. Mellan åren 2000 och 2010 ökade antalet studenter från cirka 7 000 till cirka 16 000. Antalet var ungefär detsamma 2015. Av de 16 000 studenterna är cirka 700 internationella. Räknat på antalet registrerade studenter är Högskolan Dalarna idag det tionde största lärosätet i Sverige. Dessa 16 000 studenter motsvarar cirka 6 300 helårsstudenter³ varav knappt 400 är på avancerad nivå (magister och uppåt), det vill säga många studenter läser på deltid. Knappt 4 000 av helårsstudenterna är programstudenter och övriga cirka 2 500 av studenterna läser fristående kurser. Totalt erbjuds cirka 1 100 kurser och drygt 60 program, varav 18 program är på avancerad nivå.

Den kraftiga ökningen av studenter har till stor del möjliggjorts av den satsning som Högskolan har gjort på nätbaserat lärande. Högskolan Dalarna betraktas som ledande inom nätbaserat lärande och drygt 70 procent, det vill säga drygt 11 000 av studenterna, är nätstudenter, medan övriga knappa 5 000 läser på campus. Faktum är att antalet studenter som läser på campus inte har ökat sedan 2000, utan antalet har minskat sedan toppnoteringarna under 2000-talets första år. Den stora ökningen av nätstudenter beror till stor del på den satsning på språkundervisning och de internationella kurserna som har skett under senare år.

Av campusstudenterna läser cirka 3 000 vid campus Falun och cirka 2 000 vid campus Borlänge. Enligt delutredningen Studiesociala effekter och konsekvenser för studenterna och deras arbetsmiljö, vilken till stor del baserar sig på 2016 års studentenkät, är det endast 9 procent som uppger att de bor i studentbostad. Om dessa siffror extrapoleras till hela studentantalet så motsvarar det drygt 1 400 personer som under kortare eller längre period bor i ett studentboende. Det sammanlagda antalet studentbostäder som finns att tillgå är 759, varav 459 finns i Falun och 264 i Borlänge. Övriga studenter som läser vid campus är antingen lokala studenter som bor nära studieorten alternativt regionala som pendlar eller som har skaffat sig boende på egen hand.

³ En helårsstudent motsvarar en student som är inskriven för heltidsstudier under ett läsår. Två studenter som läser på halvtid utgör en helårsstudent.

Den huvudsakliga forskningen bedrivs inom sex forskningsprofiler vilka omsätter totalt cirka 110 miljoner varav cirka hälften utgörs av det statliga forskningsanslaget och den andra halvan av extern finansiering. Forskningsvolymen har utvecklats snabbt under 2000-talet sedan skapandet av profilerna även om utvecklingen inom dessa sett lite olika ut. Profilerna är kopplade till akademierna och i Falun finns profilerna Interkulturella studier (akademien Humaniora och medier) samt Utbildning och lärande och Hälsa och välfärd (akademien Utbildning, hälsa och samhälle). I Borlänge finns profilerna Energi, skog och byggd miljö, Stålförning och ytteknik samt Komplexa system – mikrodataanalys (akademien Industri och samhälle). Högskolan erhöll år 2012 rätten att ge forskarutbildning inom området mikrodataanalys, vilket är ett område som utvecklats inom forskningsprofilen Komplexa system – mikrodataanalys.

Högskolan Dalarna har redan innan ”den tredje uppgiften” skrevs in i högskolelagen utvecklat samverkan med såväl näringslivet som offentliga institutioner i regionen. Högskolan är förankrad i regionen inte bara genom sin fysiska placering utan även genom sina utbildningar som är starkt kopplade till arbetsmarknaden i Dalarna. Exempel på detta är utbildningar inom stål, turism, vård och socialt arbete där det finns väl utvecklade samarbeten. Även för Högskolans forskare är dessa samarbeten viktiga för att hålla sin kunskap uppdaterad och aktuell.

Ett exempel där samarbetet är väl utvecklat är mellan Högskolan och regionens skolhuvudmän samt ett antal övriga kommuner i angränsande län där Pedagogiskt Utvecklingscentrum Dalarna (PUD) vid Högskolan Dalarna utgör navet. Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU:n) är en viktig del i det arbetet men lika viktig är att utveckla verksamheterna inom förskola, skola och högskola genom olika nätverk och verksamhetsnära forskning. Forskning bedrivs så att den kan komma alla samverkanspartners i regionen till del och den ska vara verksamhetsnära. Samtliga projekt som utförts har gjorts i samarbeten med personal vid skolor i länet och forskare vid Högskolan Dalarna.

Ytterligare ett exempel där samverkan är omfattande är mellan Landstinget Dalarna, Dalarnas kommuner och Högskolan. En stor del av denna samverkan sker genom VFU:n som inom sjuksköterskeprogrammet 2016 blev rankad som bäst i Sverige. Forskning bedrivs bland annat genom samfinansiering eller verksamhetsanknutna anställningar för lektorer, adjunkter och doktorander.

Inom ramen för Stålforskarskolan, där Högskolan är huvudman, sker samverkan med SSAB, Sandvik, Outokumpu, Böhler-Uddeholm, Åkers Sweden, Triple-Steel och data M Scandinavia. Luleå Tekniska Universitet, Högskolan i Gävle samt KTH, Kungliga Tekniska Högskolan. Samarbetet ska leda till ett ökat samarbete och ökad kunskapsöverföring mellan högskola och näringsliv samt bidra till fler forskningsmeriterade medarbetare i svenska företag. Idag utbildar Stålforskarskolan 15 doktorander i nära samarbete med samverkansparterna.

Det sker även samverkan med små och medelstora företag. Ett exempel på detta är högskoleingenjörsprogrammet Byggtekniks samarbete med Byggdialog Dalarna, där flera av studenterna varje år genomför sina examensarbeten på något av de 100 små och medelstora företag och kommuner som ingår i nätverket. Inom detta samarbete bidrar även Högskolan med uppdragsutbildningar för att möta branschens efterfråga på vidareutbildning. Inom projektet Energikompetenscentrum (EKC) samverkar Högskolan med regionens företag för att öka forskningsintensiteten och hitta nya forskningssamarbeten inom energieffektivisering och förnybar energi.

Högskolan har under de sista åren beviljats EU-medel för samverkan med näringslivet. Två exempel på detta är Knowledge Transfer Partnership – kunskapsväxling mellan Högskola och företag (KTP) och projektet Dala Sports Academy III – från idé till innovation för hälsa (DSA). KTP handlar om att nytexaminerade akademiker med hjälp av handledare från Högskolan t ex lärare eller forskare alternativt affärscoacher genomför ett utvecklingsprojekt hos något företag i regionen. Exempel på detta är ett projekt som genomfördes på sågverket Bergkvist-Insjön AB i Insjön där syftet var att minska energiförbrukningen och miljöpåverkan genom att titta på värmeläckage. Flera av de deltagande akademikerna har fått anställning på de deltagande företagen. DSA är ett samverkansprojekt som har till mål att hjälpa näringsliv, offentliga organisationer och den ideella sektorn inom idrott och hälsa att ta idéer till innovation genom att erbjuda stöd i form av kunna förmedla kontakter med laboratorium, forskare, studenter och elitidrottare. Företag kan till exempel erbjudas hjälp med test vid Högskolan Dalarnas idrottslaboratorium.

Även om Högskolans verksamhet, både i den generella beskrivningen av regionala högskolor och i beskrivningen av Högskolan Dalarna, beskrivs som tre separata delar; utbildning, forskning och samverkan, så interagerar de i det dagliga arbetet med varandra. Inom Högskolan Dalarna ses denna integrering som viktig för att hålla hög kvalitet. Detta uttalas i den egna beskrivningen av Högskolans uppdrag ”Vi samskapar bildning, utbildning och forskning i Dalarna och i världen”.⁴ Högskolan vill med sin nya vision och förtydligandet av uppdraget visa att Högskolan fortsätter att arbeta för öppna och tillgängliga utbildningar och att kunskap i och för Dalarna är prioriterat. Samtidigt vill Högskolan visa att Dalarna inte är friställd från sin omvärld och att lösningar på samhällsproblem kan växa ur lokal företagsamhet.

Aktuell statistik för 2015

PERSONAL

Antal anställda*	751
Professorer	43
Lektorer	180
Adjunkter	269
Doktorander	60
Övriga forskare	5
Teknisk- och administrativ samt bibliotekspersonal	219
Varav dubbla anställningar	25

* totalt 604,4 personår

⁴ Högskolan Dalarnas vision 2015

EKONOMI

Omslutning totalt	587 mnkr
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	74,9%
Uppdragsutbildning	6,2%
Forskningsverksamhet*	18,9%

* varav externfinansiering 49%

STUDENTER

Antal studenter*	16 344
Studenter nätbaserad utbildning	11 642
Studenter på campus	4 702
Antal helårsstudenter	6 267
Antal helårsprestationer prestationsgrad	4 685 74,8%

* varav 697 internationella studenter

EXAMINA

Examina, totalt	1 274
Masterexamen	11
Magisterexamen	103
Kandidatexamen	581
Högskoleexamen	63
Yrkeshögskoleexamen	2
Yrkesexamina*	514

* sjuksköterske-, lärar-, socionom-, högskoleingenjörsexamen mfl.

LOKALISERINGSFRÅGAN OCH UTREDNINGSUPPDRAGET

Frågan om högskolans lokalisering och fördelning av verksamhet i det geografiska rummet har till och från diskuterats i Högskolans styrelse sedan frågan togs upp första gången 1980.⁵ I samband med att Högskolan behövde nya lokaler i slutet av 1980-talet har frågan diskuterats såväl intern som externt men styrelsen avsåg inte att samlokalisera utan valde i samråd med de båda kommunerna att satsa på nya lokaler på båda orterna.

⁵ Borgert, Leif: Berättelsen om en högskola, 2013

Frågan togs upp igen i mitten av 1990-talet då en intern utredning gjorde en granskning av Högskolans lokalisering till två orter. Även denna gång kom man fram till att ingen förändring av lokaliseringen behövdes.⁶ Återigen aktualiserades frågan om lokalisering i samband med Högskoleverkets granskning och bedömning av Högskolans kvalitetsarbete 1997.⁷ Enligt Högskoleverkets bedömargrupp präglades Högskolan av en stark splittring, dels genom lokaliseringen till olika orter, dels genom att de akademiska kulturerna skilde sig åt mellan de båda campusorterna.

”Både inifrån och utifrån upplevs Högskolan Dalarna som en splittrad högskola. Det finns få naturliga tillfällen då studenter och lärare från Borlänge och Falun träffas, även om det finns kurser där lärare från andra sektioner än den där kursen hör hemma är involverade (...). Inte heller på samma ort förefaller de interna kontakterna över ämnes- och sektionsgränserna vara väl utvecklade. Ett viktigt bidrag till kvalitetsarbetet vore därför att det tillskapades gemensamma fora, samarbetsprojekt över orts- och ämnesgränserna och gemensamma sociala aktiviteter.”

I bedömargruppens åtgärdsförslag fanns olika krav som syftade till att överbrygga denna splittring med betoning på gemensamma strategier och måldokument. Den lokalmässiga splittringens effekt på Högskolan berördes indirekt i rekommendationerna till studenterna att skapa en gemensam studentkår. Rapporten avslutas också med en kommentar om lokaliseringens betydelse för den akademiska kulturen.

Temat att Högskolans verksamhet är splittrad mellan högskoleorterna återkommer i den uppföljande granskning av kvalitetsarbetet som Högskoleverket genomförde 2002. Här återkommer kritiska synpunkter på den bristande integrationen mellan verksamheterna i Falun och i Borlänge.

”Integrationen mellan de två campusområdena i Falun och Borlänge måste underlättas och intensifieras. Utifrån sett verkar det som att de två campusområdena har fjärmat sig från varandra jämfört med den förra granskningssamgången.”⁸

År 2007 genomfördes på nytt en utredning av Högskolans lokalisering, nu av en mer genomarbetad karaktär och med ett huvudsakligt fokus på att minska kostnaderna för lokaler och administration. Resultat blev att Falun utsågs till huvudcampus, men med fortsatt verksamhet på två campusorter. I direktivet till 2007 års utredning angavs att ett antal verksamheter inte var aktuella att flytta. Det var därför inte aktuellt för 2007 års utredning att föreslå en total lokalisering till någon av campusorterna.⁹

Under 2015 uppkom på nytt diskussioner inom Högskolan om inte en lokalisering till en ort vore lämplig. Rektor lyfte därför frågan i en promemoria ställd till högskolestyrelsen hösten 2015 och mot denna bakgrund beslutade Högskolans styrelse i november 2015 att tillsätta en utredning. Uppdraget till utredningsgruppen formulerades på följande sätt: ”Högskolestyrelsen beslutar att tillsätta en utredning för att överväga förutsättningar och konsekvenser av en lokalisering av hela Högskolans verksamhet till Falun i jämförelse med nuvarande lokalisering.” I ett senare styrelsebeslut gjordes tillägget att ”Utredningsgruppen har inte till uppgift att dra slutsatser eller på annat sätt ta ställning i lokaliseringsfrågan.”

⁶ Borgert, Leif: Berättelsen om en högskola, 2013

⁷ Borgert, Leif: Berättelsen om en högskola, 2013

⁸ DUF 2001/891/12

⁹ DUC 2007/1412/10

Styrelsen gav rektor och styrelsens ordförande i uppdrag att formera en utredningsgrupp och gruppen tillsattes i december.¹⁰ Styrelsen angav att utredningen ska omfatta ett antal delutredningsområden, alltifrån konsekvenser för studenterna och personalens arbetsmiljö till regionala effekter. Utredningsgruppen påbörjade sitt arbete i januari genom att bemanna de delutredningar som styrelsen angett. Åtta delutredningsgrupper inrättades med ansvar för utredningsområdena. Följande delutredningsgrupper med ansvariga utsågs:

- Utredning av konsekvenser för utbildning och forskning i samskapande med omvärlden, inklusive erfarenheter från andra lärosäten som genomfört liknande samlokaliseringsprocesser. Ansvarig: *professor Ing-Marie Andersson*.
- Utredning om studiesociala effekter och konsekvenser för studenterna och deras arbetsmiljö. Ansvarig: *utvecklingssamordnare Ulf Magnusson*.
- Utredning av hur förtroendet för Högskolan påverkas i regionen. Ansvarig: *Jan Messing, extern konsult*.
- Utredning av regionala effekter inklusive pendlingseffekter. Ansvarig: *Sweco Society AB, extern konsult*.
- Utredning om arbetsmiljökonsekvenser för de anställda. Ansvarig: *huvudskyddsombud Maria Sundberg*.
- Utredning av effekter för verksamhetsstöd. Ansvarig: *chef för studentservice Peter Gustavsson Lidman*.
- Utredning av konsekvenser för fastighetsbeståndet, inklusive studentbostäder. Ansvarig: *fastighetschef Lars-Olof Nordqvist*.
- Utredning av ekonomiska konsekvenser på kort och lång sikt. Ansvarig: *Ekonomichef Christer Sundin*.

Delutredningarna har i sina direktiv fått i uppdrag att redovisa tänkbara effekter och konsekvenser inom respektive delutredningsområde vid en samlokalisering och ställa detta mot en oförändrad lokalisering. Delutredningarna har arbetat självständigt och de resultat som har framkommit svarar respektive delutredningsgrupp för.

Processen

Utredningen har strävat efter öppenhet och transparens under utredningsarbetets gång. Via Högskolans webbplats har utredningsmaterial, direktiv och delutredningar publicerats kontinuerligt.¹¹ Såväl interna som externa intressenter har inbjudits att komma in med synpunkter och förbättringsförslag till utredningen. Sålunda inkom 16 remissvar på direktiven till delutredningarna vilket föranledde en rad förändringar och förbättringar. Utredningsgruppen har vidare genomfört ett antal möten med externa parter, där konstruktiva diskussioner kring utredningens inriktning och arbetssätt kunnat föras.

En lång rad personer, både internt på högskolan och externt, har också medverkat i de olika delutredningarna. Samtliga delutredningar, utom utredningarna om fastighetsbeståndet och ekonomiska konsekvenser, bygger på intervjuundersökningar och två av delutredningarna har gjort både en enkät- och en intervjuundersökning. Sweco har förutom en kvalitativ del som baseras på intervjuer också gjort en översiktlig analys av offentlig statistik. Sålunda har 70 personer intervjuats utifrån olika aspekter på lokaliseringsfrågan. Ungefär hälften av dessa, (34 personer) var externa, det vill säga representanter för företag, kommuner, landsting och myndigheter. Delutredningarna om konsekvenser för utbildning och forskning samt om arbetsmiljöeffekter har genomfört

¹⁰ DUC 2015/2000/10

¹¹ www.du.se/samlokalisering

enkätundersökningar som sammantaget besvarats av 482 personer. Därtill har 2 570 studenter deltagit som respondenter. Sedan 2012 genomförs vartannat år en enkät som riktar sig till samtliga aktiva studenter vid Högskolan Dalarna. Några av frågorna i 2016 års enkät har utformats specifikt för delutredningen om studiesociala effekter och konsekvenser för studenterna och deras arbetsmiljö.

HÖGSKOLANS VÄGVAL

En rad aspekter på frågan om samlokalisering respektive att behålla två campus belyses i de olika delutredningarna. Respondenterna har utifrån sina erfarenheter och inblick i Högskolans verksamhet som studenter, personal eller som samverkanspartners till Högskolan gett sin syn på frågan om Högskolans framtida lokalisering utifrån olika aspekter. Vid genomgången av delutredningarnas resultat har utredningsgruppen kunnat konstatera att flera synpunkter, både för en samlokalisering och för ett bibehållande av två campus, återkommer i princip i samtliga delutredningar. Vi har därför valt att i denna slutrapport gruppera och sammanfatta dessa återkommande synpunkter. Redovisningen här är därmed inte heltäckande. För att ta del av samtliga synpunkter som framförts hänvisas till delutredningarna.

De synpunkter som framförs baseras på respondenternas *bedömningar* av effekter och konsekvenser av en framtida tänkt situation, samlokalisering till Falun alternativt att bibehålla två campus. Flera respondenter har i olika delutredningar betonat att en samlokalisering inte per automatik ger ett mer attraktivt lärosäte utan en rad insatser krävs för att detta ska ske och en rad utvecklingsområden bör beaktas. På motsvarande sätt har respondenter som gör bedömningen att två campus gynnar Högskolan på ett bättre sätt pekat på insatser som krävs för att utveckla campus Borlänge. Vi har i det följande även redovisat dessa utvecklingsområden.

Samlokalisering

I detta avsnitt görs en sammanfattning av de vanligast förekommande argumenten för en samlokalisering av Högskolan till Falun. Delutredningarna har olika fokus och därmed lyfts olika argument för en enad högskola i Falun fram. Det handlar om olika aspekter av attraktivitet och möjligheten till en enhetlig högskolekultur och argumenten har sammanfattats under fem rubriker. Det har inte gjorts någon kvantifiering av hur många personer som framfört en specifik synpunkt utan det är argumenten i sig som är centrala.

EN ATTRAKTIV HÖGSKOLA MED EN STÖRRE CAMPUSMILJÖ

Från delutredningarna om utbildning och forskning samt studiesociala effekter framkommer att det vore attraktivt för såväl studenter som personal med ett större och mer livaktigt campus. Det handlar om att möjliggöra ett rikare studentliv, en bättre studiemiljö och en mer stimulerande arbetsmiljö och många lyfter särskilt fram högskolebiblioteket i Falun.

Studenterna ser möjligheten till en större kritisk massa som skulle skapa bättre förutsättningar för att kunna organisera studentlivet. De lyfter fram och synliggör att den stora kvinnodominansen bland studenterna i Falun skulle utjämnas vid en samlokalisering och menar även att bättre förutsättningar skulle kunna erbjudas för internationella studenter att lära känna svenska studenter. Likaså skulle en stor enhetlig campusmiljö göra det lättare för studenter från olika ämnestraditioner att få kontakt. I delutredningen om studiesociala effekter framhålls att sannolikheten för att mångfalden och integrationen mellan olika studentkategorier skulle öka är stor men inte given, det krävs också

medvetna åtgärder från såväl kårens, Högskolans som kommunens sida. För de studenter som intervjuats är det vidare argument som ligger utanför själva studierna som tas upp, såsom boendesituationen (där många upplever boendesituationen bättre i Falun jämfört med Borlänge), sociala aspekter (större möjlighet att ses i kåraktiviteter då alla är mer samlade) samt själva campusmiljön (roligare att se fler studenter från olika program).

Delutredningen om utbildning och forskning tar upp möjligheten för lärare och forskare inom olika ämnesområden att i större utsträckning mötas och därmed få en arbetsplats som blir intressantare, vilket kan belysas genom uttalandet att ”Jag ser biblioteket som en del av ett campus hjärta. Jag tror att det skulle kunna stärkas genom samlokalisering. Detsamma gäller en mängd olika tjänster. Jag tror också att ett sammanhållet campus kan underlätta samarbeten vad gäller forskning och undervisning som är så viktiga på en mindre högskola”.

I detta sammanhang framförs också att en enad högskola med en större campusmiljö skulle öka Högskolan Dalarnas attraktivitet och därmed också underlätta rekrytering av ny personal, i vilket fall på lång sikt. I delutredningen om stödverksamheten lyfts att en större campusmiljö och Högskolan lokaliserad på ett ställe skulle ge en mer enhetlig bild av högskolan som skulle vara lättare att både marknadsföra och kommunicera med det omgivande samhället.

INTERDISCIPLINÄR SAMVERKAN

Från delutredningen om utbildning och forskning framkommer att en samlokalisering skulle ge möjligheter till ökad förståelse mellan ämnesområden vilket kan utveckla interdisciplinära och tvärvetenskapliga projekt och verksamheter. Argumenten pekar på möjligheter att skapa en större sammanhållen och starkare akademisk miljö än vad som är möjligt då verksamheten är uppdelad på två campus. Någon säger till exempel att ”Jag tänker mig att det blir lättare att träffas över akademi- och avdelningsgränser, och hitta gemensamma intresseområden för forskning och utbildning. Om det inte går så långt, så bör det ändå kunna skapas en bättre förståelse för vad som pågår vid andra institutioner, och därmed större empati för varandras forskning.”

En enad högskola ger möjligheter till fler fysiska möten och informella kontakter som kan gynna ömsesidigt lärande, kreativitet och tvärvetenskap såväl inom utbildning som forskning. Fördelar lyfts också fram för doktorandernas del genom möjligheten till en mer gemensam forskarutbildning och ett starkare doktorandkollektiv.

EN SPLITTRAD HÖGSKOLA ENAS

Två campusorter har gjort att det inom högskolan utvecklats skilda kulturer på de båda orterna vilket till viss del har skapat konkurrens istället för samarbete och samverkan. En samlad högskola som bättre kan utnyttja den potential som finns och därmed komma tillrätta med det som idag gör att högskolan upplevs som splittrad lyfts fram i flera delutredningar. Framhållas bör väl i detta sammanhang att ordvalet kultur inte handlar om att någon menar att det inom en högskola inte bör finnas olika kulturer i betydelsen olika uppfattningar om till exempel vetenskap eller pedagogik. Olika kulturer ska mötas, stötas och blötas i en kreativ miljö. Här används kultur mer i meningen av olika ”arbetsplatskulturer” som skapar splittring och det är den splittringen som lyfts fram i de olika delutredningarna.

På flera ställen uttrycks detta i en känsla av "vi-och-dom", vilket dels härrör från skillnaden i geografi men också på en ämnesmässig skillnad mellan Borlänge och Falun. En samlokalisering skulle ge möjlighet att utjämna kulturskillnaderna mellan campus Borlänge och campus Falun och skapa ett "vi" på Högskolan Dalarna.

EN HÖGSKOLA MED TYDLIGARE IDENTITET

En samlokalisering skulle ge Högskolan Dalarna en tydligare identitet. Högskolans roll som hela Dalarnas högskola snarare än en högskola i Falun och Borlänge finns med som argument och uttrycks bland annat på detta sätt: "Vi kan tydligare framstå som EN högskola utåt. I dag får man ofta frågan om man arbetar på högskolan i Falun eller högskolan i Borlänge." Flera delutredningar pekar också på vinsten för hela Dalarna med en enad högskola då många menar att samverkan skulle gynnas av en tydligare identitet eller som någon säger, "Ingen större betydelse för samverkan var vi finns. Vi samverkar mot kluster. Kan vara en fördel att man har mer pondus genom att finnas samlade på ett ställe". Också i Swecos utredning om regionala effekter lyfter flera respondenter fram att det finns ett behov av att högskolan utmärker sig ännu mer, både i regionen och i Borlänge. "Att genom en flytt tydligare kunna profilera sig som en enad högskola ses som något positivt", skriver Sweco i sin rapport.

En tydligare identitet innebär också möjlighet att tydligare kunna marknadsföra Högskolan utåt och detta gäller kanske framför allt marknadsföringen gentemot presumtiva studenter. När studenter väljer utbildning på internet blir det betydelsefullt att det lätt går att greppa vad det är för en miljö man kommer till. Det är svårare att med flera olika campus en tydlig bild av utbildningarna och studiemiljön, campus, omgivningarna, sammanhången. Allt detta måste kommuniceras direkt på en hemsida eftersom studenterna ofta gör sin val till högskolor som de aldrig besökt personligen.

EFFEKTIVARE RESURSANVÄNDNING

Det framkommer också argument som handlar om effektiv resursanvändning. En samlokalisering skulle göra det möjligt att använda resurserna för administration, lokaler och resor bättre vilket innebär en resursbesparing som kan användas för utbildning och forskning. Stödfunktionerna ser genomgående fördelar med en samlokalisering. Sådant som att minskade resor mellan orterna frigör arbetstid, dubbelbemanning som försvinner och man ser möjligheter till kvalitetsutveckling om personalen samlas på ett ställe. Att bibehålla verksamheten på två campusorter upplevs av stödfunktionerna som ett ineffektivt resursutnyttjande. Övergripande argument som bättre utnyttjande av resurser och närhet till all personal inom kärnverksamheten samt en föreställning om att det är lättare att presentera och kommunicera Högskolan på en ort varvas med en inre administrativ logik om att det blir större möjligheter att standardisera processer och att driva intern utveckling.

UTVECKLINGSOMRÅDEN

Att själva flytten kommer att vara besvärlig och ta såväl tid som resurser i anspråk råder det knappast några delade meningar om och det som lyfts fram i flera delutredningar är betydelsen av en god organisation kring flytten. Men det handlar också om *hur* nuvarande verksamhet i Borlänge integreras i Falun i samband med flytten. Som tidigare nämnts framförs överlag att den potential som ligger i en enad högskola inte kommer per automatik utan att flera åtgärder behöver vidtas för att få de positiva effekter man ser framför sig.

En aktiv plan för hur goda relationer och samverkan ska vidmakthållas med Borlänge kommun lyfts också fram, samt även generellt en plan för att bevara goda relationer runt framförallt teknikutbildningarna. Det är också flera delutredningar som nämner att den attraktiva miljö som en enad högskola skulle leda till inte blir till bara av en flytt, det krävs också en genomtänkt plan för hur lokaliseringen ska ske i Falun. Eventuellt skulle en samlokalisering också behöva leda till en omorganisation men allra mest behövs en strategi för hur den ökade interdisciplinära samverkan ska underlättas.

Bibehållande av två campus

I detta avsnitt återfinns en sammanställning av de huvudsakliga argument som talar för ett bibehållande av två campus. Återkommande argument för att behålla campus Borlänge är vikten av att ha närhet till samverkanspartners, betydelsen av att Högskolan finns på flera orter och att det vore olyckligt att flytta en fungerande verksamhet. Argumenten har grupperats och sammanfattats under fem rubriker. Även här gäller att argumenten är baserade på respondenterna och att det är argumenten i sig som är centrala och inte hur många som eller vem som framfört dem.

KONTINUITET

I delutredningen om forskning och utbildning framkommer att flera av de som önskar bevara campus Borlänge ser med oro på vad ett uppbrott och en förändring kan medföra. En flytt skulle innebära omställningsproblem under lång tid. Det ifrågasätts således varför en verksamhet och struktur som uppfattas fungera väl ska förändras. Vore det inte bättre att ”bibehålla inarbetade strukturer och försöka utveckla och förbättra dessa?” är en fråga som ställs. Inte minst betonas att det kan uppstå problem med labbverksamheten. Erfarenheterna har visat att det tar tid, ibland flera år, för att få utrustning att fungera väl efter en installation.

Argumentet att en enad högskola leder till förbättrade förutsättningar för samverkan mellan ämnen och utbildningar uppfattas inte som självklart. Avstånden kan i realiteten fortfarande vara stora mellan människor om man till exempel sitter i olika hus i Falun. Samtidigt pekas det på att utvecklingen och användandet av digital teknik innebär att betydelsen av fysiska avstånd minskar och att en sammanslagning därför inte är nödvändig.

SMÅSKALIGHET OCH FLEXIBILITET

En förekommande uppfattning är att en stor campusmiljö inte enbart behöver vara något positivt. Istället betonas att det finns många fördelar med småskalighet. En mindre enhet som campus Borlänge kan vara mer flexibel. Där finns en närhet mellan kollegor, chefer och studenter på campus som gör att problem snabbt kan lösas och nya verksamheter utvecklas. Beslutsvägar som idag är korta och informella kan bli mer byråkratiska. En del pekar på att det råder ett gott arbetsklimat i Borlänge och att där finns något som upplevs som en ”friare ledningskultur” än i Falun. Det finns en rädsla i att detta går förlorat om verksamheten ska flyttas och bli en del av en större miljö. Att det finns en viss risk att personal kan komma att sluta framgår i delutredningen om arbetsmiljön.

PROFILERING OCH SAMVERKAN

Närheten till centrala samarbetspartners är viktiga för campus Borlänges profilering. Det betonas att det inte är någon tillfällighet att akademien Industri och samhälle finns i Borlänge eftersom Borlänge uppfattas ha mer av en industriprofil än Falun. Här finns centrala och viktiga samarbetspartners som till exempel Teknikdalen, SSAB, Triple Steelix och Trafikverket. Närheten har underlättat utveckling av relationer och skapandet

av nätverk, vilket i sin tur utmynnat i olika forskningsprojekt och i andra typer av samverkan. Företag och organisationer i Högskolans närhet förser program och kurser med gästföreläsare, med uppslag till studenters examensarbeten och ibland även med arbetsmöjligheter under studierna. Det påpekas även att det finns företag lokaliserade i Borlänge som hyr in sig för att använda labbutrustning. Flera uttrycker oro för att den här typen av samarbeten och därmed också den anknutna forskningen ska bli lidande om avståndet till dessa samarbetspartners ökar. I delutredningarna om förtroendet för Högskolan och Regionala effekter framkommer att det finns en oro hos några av de intervjuade företagen i Borlänge om hur kontakt med både forskare och studenter vid Högskolan ska kunna upprätthållas efter en eventuell flytt. Det finns även en farhåga om att teknik- och ingenjörsutbildningar kommer att förlora i betydelse eller rent av att läggas ner vid en flytt. Det betonas även från Teknikdalen att deras arbete med att utvecklas till en så kallad *science park* skulle försvåras om Högskolan skulle lämna Borlänge.

GODA KOMMUNIKATIONER OCH VIDGAT REKRYTERINGSUNDERLAG

En återkommande synpunkt är att det borde vara positivt för lokal och regional rekrytering att vara lokaliserad i två kommuner istället för i en. Det påpekas i delutredningen om regionala konsekvenser att Dalarna är ett av de län som har lägst utbildningsnivå och att det därför kan vara viktigt att ha hög fysisk tillgänglighet till högre utbildning. För många studenter som väljer att pendla kan det vara enklare att ta sig till Borlänge än till Falun, då Borlänges lokalisering är mer central och kommunikationerna till Borlänge är bättre än till Falun för många. Presumptiva studenter i Borlänge kan också tänkas välja andra studieorter än Falun om de inte längre kan studera i Borlänge. Om Högskolan finns på plats i Borlänge kan den verka som en inspiration. I Borlänge finns många nya unga svenskar som kanske inte i första hand tänker sig en högre utbildning. Genom att finnas som en naturlig del i deras miljö kan Högskolan ”verka för en integrering av nya svenskar genom att visa på närheten till en högskola”, är en synpunkt som framförs i ett enkätsvar. Det uttrycks även oro för att det kommer bli en påtaglig brist på studentbostäder i Falun om hela Högskolan lokaliseras dit.

Borlänges lokalisering och roll som regionalt kommunikationsnav har även betydelse för andra än regionala studenter. Restiden är kortare till Borlänge än till Falun från större centra som Stockholm, Arlanda och Uppsala. Detta bör vara positivt för rekryteringen av såväl studenter från dessa områden som för rekrytering av personal, men också för internationella studenter och gäster.

FÖRDELAR MED TVÅ VÄRDKOMMUNER

Fördelarna med att ha stöd från två värdkommuner istället för en återkommer i delutredningarna. Genom att finnas på två platser istället för en ökar spridningen av forskning och utbildning. Intresset för verksamheten ökar på de platser där man är närvarande och verksamheter kan specialiseras utifrån platsernas förutsättningar. Farhågor uttrycks såväl över att Borlänge kommuns stöd till och förtroende för Högskolan drastiskt skulle påverkas negativt och att därmed relationen till kommunen skulle skadas om en samlokalisering till Falun sker. I delutredningen om regionala effekter påpekas till exempel att Borlänge kommun gjort stora investeringar i högskolebyggnaden genom sitt fastighetsbolag och att Högskolan bryter mot intentionen att förlänga hyresavtalet som finns inskriven i nuvarande avtal. Det finns även de som är rädda för att intresset för vissa utbildningar och verksamheter som idag bedrivs i Borlänge och som Borlänge kommun värnar om kan komma att minska vid en flytt till Falun.

UTVECKLINGSOMRÅDEN

Även om flera argument framförts till förmån för ett bibehållande av två campus så är en återkommande uppfattning bland de som önskar bevara nuvarande struktur att en fortsatt verksamhet i Borlänge kräver förändringar. Såväl utökad närvaro av stödfunktionerna som fysiska investeringar efterlyses för att campus Borlänge ska kunna utvecklas på ett gynnsamt sätt. Intrycket är att många upplever att Borlänge varit förfördelat och att betydande satsningar och investeringar främst skett i Falun. Synpunkter som kommer fram är att campus i Borlänge har gått från att vara ett jämbördigt campus med Falun till att bli en sliten och eftersatt filial – ”ett andra klassens campus”.

Större närvaro av ledningen i Borlänge efterlyses. Flera menar att rektor och prorektor borde vara mer frekvent i Borlänge och även personal från Utbildnings- och forskningskansliet, samt att fler administrativa och stödjande enheter (åter-)lokaliseras till campus. Det påpekas att lokalerna är trånga och att standarden behöver moderniseras. Flera lärare delar rum, ventilationen är inte tillfredsställande och studentmiljön behöver förbättras. I både delutredningen om forskning och utbildning och om studiesociala effekter framkommer att det finns alldeles för få studieplatser. Det är även trångt och ont om platser för samvaro och för att äta medhavd mat och det saknas ett riktigt bibliotek där studenterna kan studera.

Även studentmiljön får kritik. I delutredningen Studiesociala effekter framgår att många studenter är missnöjda med sin boendemiljö i Borlänge. Det är inte boendeformen i sig som tycks utgöra det stora problemet, utan det är miljön i flera av de områden där bostäderna ligger. Många av bostäderna är belägna i så kallade problemområden i vilka många studenter känner sig otrygga. Detta problem tas även upp av intervjuade lärare i delutredningen om forskning och utbildning, där en påpekar att ”om inte miljön förbättras kommer man inte kunna rekrytera studenter”. Bostäder är en kommunal angelägenhet, men om Högskolan ska vara kvar i Borlänge så tycks det vara av stor vikt att Högskolan verkar för förbättringar i såväl boendemiljön som i den sociala miljön för studenter i Borlänge kommun.

REGIONALA EFFEKTER AV EN SAMLOKALISERING I FALUN

Enligt Högskolestyrelsens direktiv ska regionala effekter inklusive pendlingseffekter belysas samt hur förtroendet för Högskolan påverkas av en samlokalisering respektive att Högskolan behåller nuvarande lokalisering. I direktiven framgår också att åtminstone delutredningen om regionala effekter ska utföras av extern part. Utredningsgruppen beslutade att såväl delutredningen om regionala effekter som delutredningen om hur förtroendet för Högskolan påverkas ska utföras av externa parter. Sålunda gavs Sweco i uppdrag att genomföra delutredningen om regionala effekter och konsulten Jan Messing fick uppdraget att utreda hur förtroendet för Högskolan påverkas av en samlokalisering.

Högskolan – en nationellt viktig regional aktör

Det råder ingen tvekan om att såväl näringslivet som offentliga aktörer ser Högskolan Dalarna som en mycket viktig regional aktör. Tillgången till utbildning och forskning är avgörande för den regionala utvecklingen. Högskolan är vital för att försörja både offentlig och privat sektor med kompetens och de utbildningar som Högskolan Dalarna har i sitt utbud relaterar väl till arbetsmarknadens krav. När Högskolan talar om utbildningsuppdraget talar de regionala aktörerna om kompetensförsörjning. Universitet och högskolor lockar till sig ungdomar, arbetsmarknaden stärks vilket i sin tur har dragningskraft på företag och andra arbetsgivare.

Också den forskning som bedrivs har en avgörande betydelse för regionens utveckling. Den innovationsdrivna ekonomi som kännetecknar dagens samhälle leder till en strävan hos företag att arbeta med innovationer, att hitta nya produkter, nya produktionsprocesser, nya affärsmodeller som helst inte ska gå att kopiera. Det innebär att företag i ökad utsträckning måste söka kunskap hos forskare inom universitet, högskolor och forskningsinstitut. Det innebär också att företag mer och mer samarbetar med varandra och med underleverantörer i kluster och det finns i dag i Sverige olika typer av kluster. Allt detta kräver täta och ofta informella kontakter mellan högskola och näringsliv.

Effekter på arbets- och bostadsmarknad

Sweco har gjort en kvantitativ analys av vad en samlokalisering till Falun skulle få för konsekvenser för arbetsmarknad, pendlingsmönster, befolkning, bostadsmarknad samt offentlig service. Bedömningen är att effekterna är små. Sammantaget rör det sig om totalt cirka 370 arbetstillfällen som på sikt överförs från Borlänge till Falun. Detta bedöms få en marginell påverkan med tanke på respektive kommuns arbetsmarknads storlek och utveckling samt kommunernas växande befolkning. Även effekterna för befolkning och bostadsmarknad blir måttliga och effekterna på kommunernas befolkningsutveckling bedöms på kort sikt få en ”ytterst marginell” effekt. Därmed blir effekterna på den offentliga servicen måttliga. På längre sikt, om nya anställda i högre utsträckning väljer att bosätta sig i Falun, kan befolkningsutvecklingen i de två kommunerna påverkas, och därmed underlaget för offentlig och privat konsumtion. Men Sweco bedömer även denna effekt vara mycket liten i förhållande till kommunernas totala befolkningar.

Ser man till regionen som helhet kan resultaten från Swecos kvantitativa analys liknas vid ett nollsummespel; de arbetstillfällen som försvinner från Borlänge tillkommer i stor utsträckning i Falun och bibehålls således inom regionen.

Även vad gäller arbetspendlingsmönster förefaller effekterna av en samlokalisering vara begränsade. Cirka 9 600 personer arbetspendlade in till Borlänge och 6 500 arbetspendlade in till Falun under år 2014. En samlokalisering bedöms på kort sikt kunna leda till att Borlänges inpendling minskar med cirka 130 personer och Faluns inpendling ökar med cirka 150 personer, vilket därmed utgör cirka 1 respektive 2 procent av de bägge kommunernas totala inpendling. För studenternas del berörs 2 134 campusstudenter (1 171 helårsstudenter) och 2 182 distansstudenter (486 helårsstudenter) vid Campus Borlänge av en flytt till Falun. Om man antar att studenterna i högre grad än anställda kommer att anpassa sin bostadsort är studentpendlingen beroende av hur snabbt man kommer att anpassa utbudet i förhållande till den ökade efterfrågan av studentbostäder i Falun.

Effekter för Högskolans samverkan med regionen

Högskolan Dalarna har en omfattande samverkan med näringslivet likväl som offentliga aktörer i regionen i såväl utbildnings- som forskningsfrågor. Effekten av en samlokalisering vad gäller samverkan med offentlig sektor, till exempel Landstinget, antas vara liten då det samarbete man byggt upp sker regionalt, det vill säga studenter och forskare besöker och har kontakt med kommuner runt om i Dalarna för samverkan. Avståndet är ingen avgörande faktor i arbetet utan man har etablerat samarbetsformer där man rör sig i hela regionen.

På motsvarande sätt får antas vara fallet för samverkan med näringslivet i regionen som helhet. Samverkansprojekt som berör företag och institutioner runt om i Dalarna, till exempel KTP som handlar om kunskapsväxling mellan företag i regionen och Högskolan, kommer inte att beröras av en samlokalisering av Högskolan till Falun. Däremot skulle den samverkan som byggts upp med företag och näringsliv i Borlänge komma att få andra och nya förutsättningar. *Vilka* effekterna blir av en samlokalisering i Falun skulle få för näringsliv och företag i Borlänge är dock beroende av vilka mått och steg Högskolan tar för att vidmakthålla den samverkan som byggts upp.

Det finns dock en utbredd oro bland företagare och näringsliv i Borlänge att den samverkan som flera teknik-, IT- och industriutbildningar vid Högskolan Dalarna i Borlänge har byggt upp under åren inte kommer att upprätthållas efter en eventuell flytt till Falun. Det finns även farhågor om att teknik- och ingenjörutbildningar kommer att läggas ner vid en flytt, vilket Högskolan Dalarna vid ett flertal tillfällen betonat inte är aktuellt. Verksamheter som Stiftelsen Teknikdalen, Triple Steelix, Trafikverket och Borlänge Science Park uppfattar den geografiska närheten till Högskolan som en viktig resurs för innovation och utveckling. Det framhålls att det nära avståndet underlättar till exempel samarbete i gemensamma projekt och flera respondenter i Swecos kvalitativa analys pekar på att konceptet Science Park bygger på närhet mellan näringsliv och högre utbildning. Man befarar att de investeringar som gjorts i Borlänge Science Park skulle urholkas genom en flytt av teknikutbildningarna till Falun.

Samtidigt noterar Sweco i sin kvalitativa analys som bygger på intervjuer med bland annat Landstinget, Region Dalarna och företagare att bilden av hur en flytt av Högskolans verksamhet i Borlänge skulle påverka regionen inte är entydigt negativ. Istället lyfter flera respondenter fram att det finns ett behov av att Högskolan profilerar sig som en enad högskola. Från andra håll i Dalarna finns förhoppningar om att en flytt till Falun ska kunna leda till närmare kontakter mellan det lokala näringslivet där och man pekar på att det finns outnyttjade möjligheter som skulle kunna frigöras genom en enad högskola.

Förtroendet för Högskolan

I delutredningen om Förtroendet för Högskolan i regionen har sjutton personer djupintervjuats, sjutton personer som på olika sätt representerar ”regionens akademiska arbetsmarknad”, det vill säga företag, kommuner, landsting och myndigheter. I intervjupersonernas perspektiv skapas förtroende för Högskolan huvudsakligen genom att Högskolan erbjuder relevanta och högkvalitativa utbildningar som tillgodoser regionens kompetensbehov, att Högskolan upprätthåller och utvecklar samverkansstrukturer som möjliggör dialog med regionens aktörer samt att Högskolan tydliggör sin vilja och förmåga att ta en aktiv roll i hela regionens utvecklings- och tillväxtfrågor. Merparten av intervjupersonerna uttryckte explicit att Högskolans geografiska lokalisering inte påverkade deras förtroende för Högskolan. Några av de intervjuade gav uttryck för en ambivalent inställning till frågan om en eventuell samlokalisering till Falun.

De förhoppningar man gav uttryck för var bland annat att en samlokalisering skulle ge sådana synergieffekter som inte bara ledde till kostnadsbesparingar utan också kunde stärka möjligheterna till tvärvetenskapliga projekt och utbildningar som spände över disciplingränserna. Samtidigt gavs också i denna delutredning uttryck för farhågan att teknikutbildningarna, och med dem sammanlänkade företagskontakter, skulle få svårt att hävda sig i konkurrens med akademierna i Falun.

Effekter för Borlänge kommun vid en samlokalisering

Att en samlokalisering av Högskolan till Falun påverkar Borlänge kommun är något som tas upp i flera delutredningar. I delutredningen om Förtroendet för Högskolan i regionen framförs den förlust Borlänge som ort skulle göra genom att inte längre vara en högskoleort som en farhåga. Detta riskerar att påverka värderingen av lärande och utbildning på ett negativt sätt i Borlänge och på sikt kan det försvåra Borlänges strävanden att utvecklas till en hållbar och modern industristad. Detta uttrycks i en av intervjuerna i delutredningen Konsekvenser för utbildning och forskning som att ”Högskolan har gjort att Borlänge har hamnat på kartan”. I delutredningen Arbetsmiljökonsekvenser för de anställda säger en medarbetare i Falun att fördelen med att ha samma geografiska lokalisering som idag är att det är ”bra för regionen; demografi och ekonomi att ha högskola även i Borlänge som annars riskerar att bli en ort med större utanförskap och marginaliserade grupper.”

Sweco menar sammanfattningsvis att en samlokalisering av Högskolan i Falun med största sannolikhet kommer att påverka Borlänge negativt. Högskolans lokaler är centralt belägna och töms de på verksamhet kan det ge ett intryck av en ort under avveckling. Symboliken att lägga ner Högskolans verksamhet i Borlänge anses få ett större negativt genomslag på Borlänges attraktivitet än det positiva tillskott som Falun skulle få. Inte minst kommer synen på Borlänge som en ort som börjar ställa om från ren industri/bruksort till en mer diversifierad och kunskapsintensiv ort att påverkas.

EKONOMI OCH LOKALER

Lokaler

Delutredningen om konsekvenser för fastighetsbeståndet inklusive studentboende har haft till uppdrag att redovisa hur behovet av lämpliga lokaler, inklusive studentlägenheter, kan säkerställas vid en samlokalisering till Falun, och att redovisa konsekvenserna av en oförändrad lokalisering. Utredningen har också haft i uppdrag att redogöra för de ekonomiska konsekvenserna i båda fallen.

FLYTT AV HÖGSKOLANS VERKSAMHET I BORLÄNGE TILL FALUN

Delutredningen har tagit fram ett lokalprogram som beaktat möjligheterna till effektivare utnyttjande av lokalerna i Falun. Beläggningen i nuvarande lokaler i Falun är lägre än i Borlänge. Vid en samlokalisering skulle det totala lokalbehovet för stödfunktionernas verksamhet minska. Som exempel kan nämnas att de lokalytor i Falun som utgörs av reception, godsmottagning, kontorsmaterialförråd och liknande endast i begränsad omfattning behöver utvidgas vid en samlokalisering.

Falu kommun har tagit fram ett förslag på en nybyggnation som täcker det behov Högskolan förväntas ha enligt det preliminära lokalprogrammet. Det presenterade förslaget innebär en nybyggnation av tre huskroppar samt en mindre ombyggnad av en befintlig högskolebyggnad. Förslaget innebär ett sammanhållet och kompakt campus med korta kommunikationsvägar mellan de olika byggnaderna och enheterna.

Delutredningen bedömer att biblioteksbyggnaden i Falun räcker i storlek även om verksamheten i Borlänge flyttar till Falun. Däremot skulle inte antalet grupprum för studenter räcka till, utan det kommer att behöva byggas ett antal nya grupprum i de nya huskropparna.

Beträffande restauranger och café gör utredningsgruppen bedömningen att restauranger inom och i anslutning till Högskolan kommer att räcka till även om Högskolans verksamhet i Borlänge flyttas till Falun. Det befintliga caféet i biblioteket kan komma att behöva expandera sin verksamhet. En utökning av antalet parkeringsplatser i anslutning till högskoleområdet kommer likaså att bli nödvändig. I Borlänge har Högskolan idag cirka 250 parkeringsplatser. I avsiktsförklaringen från Falu kommun redovisas hur cirka 200 nya parkeringsplatser kan iordningsställas i anslutning till de befintliga parkeringsplatserna vid Högskolans lokaler. Delutredningen bedömer att det antalet nya parkeringsplatser i kombination med ett effektivare utnyttjande av befintliga parkeringsplatser kommer att tillgodose behovet.

Delutredningen har fått en uppskattad produktionskostnad och hyra för att uppföra de nya byggnader som angivits ovan. Produktionskostnaden för de nya byggnaderna uppskattas till mellan 230 och 240 miljoner kronor i 2016 års prisnivå. De angivna produktionskostnaderna har kvalitetssäkrats genom granskning av extern konsult. Den uppskattade totala fastighetskostnaden för Högskolan, det vill säga hyra, underhåll, drift, bevakning mm har beräknats till 18,8 miljoner kronor per år.

Kostnaderna för själva flytten från Borlänge till Falun (flytt av inventarier och utrustning, avveckling av sådan utrustning som inte ska flyttas med, reparation av skadade lokaler samt städning) har uppskattats till 4,3 miljoner kronor som engångskostnad. Här är inte inräknat den tid och de resurser som kan komma att tas i anspråk vid en intern omflyttning i Falun.

INGEN FLYTT AV VERKSAMHETEN I BORLÄNGE

Delutredningen har identifierat ett antal åtgärder som behöver vidtas för att lokalerna i Borlänge ska komma att motsvara de krav som kan ställas på akademiska undervisningslokaler på 2020-talet. De mest angelägna behoven är:

- Fler parkeringsplatser för studenter och anställda
- Ljusare korridorer i lärarutrymmena
- Förbättrad tillgänglighet för studenter med funktionsnedsättningar
- Renovering och utökning av toaletter i lärarutrymmena
- Förbättrad säkerhet kring takanläggningar
- Omdisponering av labb utifrån ändrade behov
- Anpassning av byggnaden Tenoren utifrån studentkårens behov
- Kraftfulla förbättringar av studentbostadssituationen.

I en gemensam avsiktsförklaring från kommunerna Falun och Borlänge uppger de båda kommunerna att de kommer att vara behjälpliga med iordningsställande av nya lokaler utifrån Högskolans behov, samt att parkeringsmöjligheter och studentboenden kommer att förbättras.¹²

¹² DUC 2015/2000/10

Vid ett möte mellan ordförandena i utrednings- och lokalgruppen och Borlänge kommun, fastighetsägaren Hushagen och det kommunala bostadsbolaget Tunabyggen gjordes en genomgång av ovanstående frågor och svaren har därefter förtydligats och kompletterats med kostnadsbedömningar. Åtgärderna beräknas kosta cirka 7,5 miljoner kronor, vilket ger en årlig kostnad under 10 år om 750 tkr. Den totala fastighetskostnaden i Borlänge (inklusive hyra, underhåll, drift, bevakning mm) om Högskolan beslutar att ha kvar nuvarande verksamhet där kommer att uppgå till 22,7 miljoner kronor per år.

Det finns betydande osäkerheter i siffrorna. Utredningen visar att lokalkostnaderna för Högskolan med de två alternativen är relativt likvärdiga.

STUDENTBOENDE

Det är huvudsakligen de kommunala bostadsföretagen i Borlänge och Falun som erbjuder bostäder åt studenter vid Högskolan. I Borlänge tillhandahåller det kommunala bolaget Tunabyggen 264 stycken studentlägenheter i två bostadsområden. Flertalet studentbostäder är rum i korridor med delat kök. I Falun tillhandahåller det kommunala bolaget Kopparstaden 474 stycken studentbostäder i sex områden i staden. Både traditionella rum i studentkorridor och lägenheter med egna kokmöjligheter förekommer.

I den avsiktsförklaring som Falu kommun lämnat till Högskolan redovisas fyra utvecklingsområden för nyproduktion av studentbostäder. Tillskottet uppgår till totalt minst 335 bostäder. Utredningen bedömer att de redovisade planerna täcker Högskolans behov vid en flytt av Högskolans verksamhet i Borlänge till Falun.

Om verksamheten ska fortsätta att bedrivas i Borlänge krävs förbättringar av studentboendesituationen i Borlänge på följande punkter:

- Ett nytt studentbostadsområde behöver utvecklas. Borlänge kommun har förklarat att det planeras ett nytt område vid Nygårdsvägen. Planeringen omfattar cirka 20 – 40 studentbostäder, vilket utredningen bedömer vara i underkant.
- Färre studentbostäder i korridor och fler med egna kokmöjligheter.
- Fler lägenheter. Många studenter är par med eller utan barn och har behov av större bostäder.

Ekonomi

Delutredningen Ekonomiska konsekvenser på kort och lång sikt har i enlighet med sina direktiv redovisat hur Högskolans ekonomi skulle påverkas av en samlokalisering, och ställt detta scenario mot ett scenario med fortsatt lokalisering till två orter. Därefter har utredningen i en riskanalys redogjort för Högskolans utveckling under perioden 2008 – 2016 inom vissa områden och gjort jämförelser med andra lärosäten. Slutligen har utredningen gjort en jämförelse mellan Högskolan Dalarna och andra lärosäten beträffande hur utvecklingen av indirekta kostnader påverkats av en samlokalisering.

När det gäller de ekonomiskt mätbara effekterna har delutredningen gjort beräkningar baserade på två framtida scenarion. Det första scenariot - ett samlokaliserat lärosäte med campus enbart i Falun – har ställts emot en oförändrad lokalisering, dvs att Högskolan fortsätter på samma sätt som idag med ett huvudcampus i Falun och med verksamheten i Borlänge bedrivna på samma sätt som tidigare. Det andra scenariot - ett lärosäte med två likvärdiga campus där lokaler och servicenivå i Borlänge förbättrats – har även det ställts emot den organisation och struktur som Högskolan har idag.

Delutredningen har funnit att i det första scenariot – ett samlokaliserat lärosäte med campus enbart i Falun – skulle de årliga kostnaderna för Högskolan minska med cirka 6 miljoner kronor per år, jämfört med den lokalisering till två orter som Högskolan har idag. I jämförelsen görs inga förbättringar av lokaler, servicenivåer eller liknande i Borlänge, utan verksamheten bedrivs på samma sätt som idag.

Delutredningen har vidare funnit att i det andra scenariot – ett lärosäte med två likvärdiga campus där en anpassning av lokaler och verksamhet vid Campus Borlänge genomförs utifrån de krav som framkommit i andra delutredningar – skulle de årliga kostnaderna för Högskolan öka med cirka 6 – 8 miljoner kronor per år. De ökade kostnaderna består dels av en anpassning och upprustning av de befintliga lokalerna i Borlänge, dels av en förbättrad servicegrad, en utökning av stödfunktionerna och en ökad närvaro av högskoleledning med flera. Beräkningarna av dessa ökade kostnader baseras på det faktiska ekonomiska utfallet av den organisationsförändring som Högskolan genomförde under åren 2007 - 2008, när Campus Falun gjordes till huvudcampus och en neddragning av de administrativa stödfunktionerna i Borlänge genomfördes. Den totala skillnaden i kostnad mellan de båda alternativen - en samlokalisering till Falun respektive två likvärdiga campus i Falun och Borlänge - är sålunda enligt utredningen cirka 12 - 14 miljoner kronor per år.

SPECIFIKATION AV EKONOMISKT MÄTBARA EFFEKTER

Delutredningen Effekter för verksamhetsstöd har funnit att en samlokalisering till Falun borde innebära att 4 – 5 tjänster kan inbesparas. Detta skulle ge en minskad kostnad om 2 - 2,5 miljoner kronor per år. Till detta kommer besparingar kopplade till minskat behov av teknisk utrustning och därtill hörande tjänster när verksamheten enbart bedrivs på en ort, och den årliga besparingen uppskattas där till cirka 2 miljoner kronor. Sänkta lokalkostnader i form av avveckling av lokaler för reception, vaktmästeri, bibliotek och kontor i Borlänge bedöms uppgå till 1,3 miljoner kronor per år. Dessa kostnader redovisas i delutredningen Konsekvenser för fastighetsbeståndet men för sammanhanget behöver dessa inkluderas i sammanställningen av de ekonomiska konsekvenserna.

Inbesparade reskostnader mellan de båda campusorterna har beräknats till cirka 1,1 miljoner kronor per år. För studentkåren, vars verksamhet till stor del finansieras av Högskolan, skulle en samlokalisering leda till inbesparade lokal- och reskostnader samt arbetstid till en summa om cirka 0,5 miljoner kronor per år. En engångskostnad för flytt och återställande av hyrda lokaler i Borlänge har beräknats till cirka 4,3 miljoner kr.

För att möta de krav som framkommit beträffande lokaler och servicenivåer i Borlänge har en engångskostnad om 7,5 miljoner kronor för att upprusta lokalerna i Borlänge, samt en årlig kostnad om 6 – 8 miljoner kronor för att öka servicegraden i Borlänge, bedömts som realistisk.

Detta sammantaget innebär att de direkt mätbara ekonomiska konsekvenserna på kort sikt vid en samlokalisering skulle vara en besparing, jämfört med en oförändrad lokalisering, på 5,6 – 6,1 miljoner kronor per år. För att möta de krav som framkommit beträffande utveckling av Campus Borlänge skulle en årlig kostnadsökning om cirka 6 – 8 miljoner kronor bli nödvändig, vilket betyder att skillnaden mellan de båda alternativen uppgår till totalt 11,6 – 14,1 miljoner kronor per år.

RISKANALYS

Delutredningen har analyserat hur Högskolan Dalarna har utvecklats under perioden 2008 – 2016 inom ett antal områden, bland annat söktrycksutveckling och förhållandet mellan antagna och registrerade studenter och att medan förhållandet mellan antagna och registrerade studenter i Falun är relativt konstant så sjunker andelen registrerade studenter i Borlänge. Resultatet ger vid handen att Högskolan tappar studenter till andra lärosäten.

Delutredningen har också gjort en jämförelse mellan Högskolan Dalarna och ett antal andra lärosäten beträffande hur andelen indirekta kostnader förändras vid en samlokalisering. Resultatet utvisar att de lärosäten som genomfört en samlokalisering (Blekinge Tekniska Högskola, Högskolan Väst) under en fyraårsperiod minskade sina indirekta kostnader med cirka 5 procent. Vid en jämförelse mellan de indirekta kostnadernas andel av de totala kostnaderna hos lärosäten med samlokaliserat campus och lärosäten med delade campus konstateras en skillnad på i genomsnitt 1,6 procent. Skulle samma förhållande appliceras på Högskolan skulle detta innebära en årlig besparing om cirka 8 miljoner kronor.

AVSLUTANDE KOMMENTAR

Styrelsen gav utredningsgruppen i uppdrag att kartlägga de förutsättningar och konsekvenser som en samlad lokalisering till Falun skulle medföra och ställa dessa mot en oförändrad lokalisering. Utredningen ska inte dra slutsatser eller komma med förslag eller rekommendationer till styrelsen.

Delutredningarna redogör för de lokalmässiga och ekonomiska *förutsättningarna* som föreligger för såväl en samlokalisering som för ett bibehållande av två campusorter (se avsnittet om lokaler och ekonomi). Vilka *konsekvenserna* blir av det ena eller det andra alternativet går inte att slå fast med någon säkerhet. Här handlar det om bedömningar av effekter och konsekvenser av en framtida tänkt situation, samlokalisering till Falun eller att behålla två campusorter. En rad enkät- och intervjuundersökningar har gjorts av de olika delutredningarna och totalt har 70 personer intervjuats och 482 personer har besvarat enkätfrågor. Till detta ska läggas att 2 570 studenter har i årets studentenkät besvarat frågor särskilt utformade för att belysa studenternas syn på lokaliseringens konsekvenser för deras arbetsmiljö. Dessa studenter, personal och samverkanspartners har således utifrån sin kunskap om och erfarenhet av Högskolans verksamhet gjort sina bedömningar av vilka konsekvenser en samlokalisering av Högskolans verksamhet till Falun skulle få jämfört med nuvarande lokalisering till två orter.

Utredningsgruppen har av naturliga skäl inte redovisat samtliga synpunkter som framkommit i delutredningarna i denna slutrapport utan har istället valt att lyfta fram synpunkter som utifrån olika aspekter och i olika delutredningar återkommer. Därvid har ett antal argument för en samlokalisering och ett antal argument för att behålla två campusorter utkristalliserats. Argumenten för en samlokalisering kan sammanfattas med att det finns en förhoppning om att en enad högskola leder till en mer attraktiv högskola, såväl i studenternas perspektiv som i perspektivet av högskolans långsiktiga utveckling. En enad högskola leder till ett större och mer livaktigt campus och ökade möjligheter till en samverkan mellan olika discipliner vilket på sikt kan gynna rekryteringen av såväl studenter som forskare/lärare. På motsvarande sätt kan argumenten för ett bibehållande av två campusorter sammanfattas med orden kontinuitet, närhet och samverkan. Närheten till centrala samverkanspartners utmynnar i olika forskningsprojekt och andra typer av samverkan – till gagn för såväl forskning som utbildning. Särskilt betonas samverkan

med näringslivet i Borlänge och Borlänge kommun. Småskaligheten har fördelar genom att man kan vara flexibel.

Delutredningen om konsekvenser för utbildning och forskning har gjort en granskning av andra lärosäten som har viss familjelikhet med Högskolan Dalarna och som tidigare arbetat med frågan om att samlokalisera eller inte samlokalisera sin verksamhet. De tre lärosätena är Högskolan i Gävle som samlokaliserade sin verksamhet till Gävle 1993, Mälardalens högskola som 2007 valde att inte samlokalisera sina två campusområden och Högskolan Väst som samlokaliserade sin verksamhet till Trollhättan 2006. Om man jämför de synpunkter som framfördes i samband med dessa högskolors beslut i lokaliseringsfrågan med de synpunkter som nu framförs i delutredningarna som kommer att ligga till grund för Högskolan Dalarnas beslut så är de likartade. Det fanns där – liksom här – förhoppningar om att en enad högskola skulle skapa en mer attraktiv högskola och likaså fanns en oro att en flytt skulle drabba samverkan med näringslivet och den värdkommun som lärosätet lämnade.

Vilka slutsatser kan då dras av de tre lärosätenas vägval? Inom såväl Högskolan i Gävle som Högskolan Väst är man i dag nöjda med beslutet att samlokalisera verksamheten. I mångt och mycket anser man att de förhoppningar man hade har infriats även om det inte skett i den utsträckning som man hoppades på och även om detta inte går att belägga med mer hårda data. En lärdom från dessa båda lärosäten är vikten av att anpassa hela organisationen så att den potential som finns i samlokaliseringen kan förverkligas. Det ställer krav på organisation, lokaler, förekomsten av mötesplatser och en ledningsorganisation som drar åt samma håll. Vidare är erfarenheterna att relationerna med den före detta värdkommunen efterhand har kunnat byggas upp igen men att också detta har krävt särskilda insatser. Samverkan med näringslivet i den före detta värdkommunen kunde byggas upp relativt snabbt genom de behov som näringslivet hade av respektive högskolas tjänster i form av utbildning och forskning.

Även Mälardalens högskola som valde att inte samlokalisera är nöjd med sitt beslut. Intressant att notera är den medvetna ambitionen att verksamheten på båda campusorterna ska utvecklas parallellt inom ramen för ett 40 – 60 procentigt spann och att de stora utbildningarna ska bedrivas både i Västerås och Eskilstuna samt att ämnesmiljöer, akademier och stora administrativa enheter ska finnas på båda campusorterna. Till detta kommer att ledningsorganisationen ska vara representerad på båda orter.

Några tvärsäkra slutsatser av effekterna av de tre lärosätenas vägval; samlokalisering alternativt att inte samlokalisera går således inte att dra. I delutredningarna redovisas en lång rad olika argument för både samlokalisering och att behålla två campusorter. Det är inte utredningsgruppens sak att värdera dessa eller att väga vilken tyngd de olika argumenten har. Det är den uppgift som styrelsen för Högskolan Dalarna nu står inför.